

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanj se
ena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicijska ura
Florijanske ulice h. št. 19.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah
štev. 25.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Kdaj pridemo mi na vrsto?

Govori se o spravi s Čehi, govori se o porazumljenji med Čehi in Poljaki, govori se o terjatvah čeških, govori se, da hoče ministerstvo na češki univerzi počasi jezikovo ravnopravnost uvesti, itd., — samo o nas Slovencih in o naših terjatvah ni nikdar nič brati, nihče nas ne praša, če imamo tudi mi kako željo ali ne. Ali res mislijo na Dunaji, da bodo nas Slovence popolnem lahko prezirali, da se na nas ni treba ozirati, in da se pri nas lahko vse pri starem pusti? Naj dotični gospodje nikar ne mislijo, da smo mi tako neznatni in slabi. Narodna zavest je pri nas bolj živa, nego pri katerem koli drugem narodu; mi nismo osamljeni in krog in krog od Nemcev obdani, kakor Čehi, ampak mi mejašimo na Nemce le na eni črti, druga dolga črta pa je hrvaška meja, ki nas veže z jugoslovenskim narodom; sinja Jadrna nam daje priložnost svobodnega gibanja in trgovanja na morji, ki nas veže z Dalmacijo in hrvaškim Primorjem. Mi se ne damo ponemčiti, in to tudi nikdar ne bode šlo, ker nas branijo gorenjske planine pred poplavom nemščine; poleg tega je vsa geografična lega naših krajev taka, da smo bolj na slovenskem jugu, nego v Nemčiji. Na Tirolskem seže naseljenje Nemcev do Bozena ali Bolcana, če potegnemo ravno črto od tam proti naši strani, videli bomo, da ravno do te črte sega tudi pri nas nemški živelj, na jugu od te črte živé Slovenci, na Tirolskem pa Lahi.

Naša domovina ni nikdar nemška bila, in ne sprevidimo, zakaj bi morala zdaj nemška

postati, zakaj bi jej bil preslab slovenski jezik, kateri jej je bil dva tisoč let mil in dober? Mi smo trda slovenska kost in bomo od vsake vlade odločno zahtevali, da z nami računa. Moti se tedaj sedajna vlada, ako res misli, da zadostuje sprava s Čehi in da se na Slovence ni treba mnogo ozirati. Mi bomo svoje težnje vedno glasneje povdarjali ter ne bomo dali miru, dokler se nam ne da enaka pravica z drugimi narodi.

Kolikor bolj se hočejo želje Slovencev prezreti, toliko glasneje jih morajo povdarjati naši poslanci. Kakor se je do zdaj z nami delalo, tako ne sme biti zanaprej. Da mi nimamo nijedne narodne srednje šole, to je že nasilja odveč, katero nasilje se zamore vzdržati le tako dolgo, dokler ga hočemo mi voljno prenašati. Znano je, da tudi uradi po starem „šmelnu“ naprej delajo vse po nemški, in celo narodni advokati si ne upajo slovenski pisati, boječi se, da ne bi zavolj tega sodnikom zamerali se.

To stanje ne žali samo našega jezika, ampak škoduje tudi materijalno našim ljudem. Ker namreč z nemščino lahko shajajo, zato jemljejo v službe najraje Nemce ali Pemce, ko bi se moralo pa vse slovenski uradovati, bi tudi naši ljudje veliko lažje kako službo dobili. Pa to našim ljudem ne gre v glavo, zato še sami pomagajo naprej nemškutariti, in seskoraj sramujejo, v kakem uradu po slovenski govoriti, tolko menj pa, da bi kako slovensko pisanje od sebe dali. Še na pismo si marsikdo ne upa napisati slovenske adrese, češ, da potem ne bodo znali na pošti brati. Saj ravno to je žalostno, če ne znajo, in take moramo

stran spraviti, ki našega jezika ne znajo ali nečejo znati, to pa se le doseže, ako nijeden neče nemščine znati. Če nam je znanje nemščine v nekterih stvareh koristno, v drugih nam je zopet škodljivo. Deželna sodnija je celo podučila našega vrednika, da kdor nemški zna, nima več pravice do slovenskega jezika, opirajoča se na neko ministersko določbo, da se mora le takim strankam slovenski pisati, ki nemščine ne umejo. Kdor je bil tedaj v šoli prisiljen naučiti se nemščine, kaznuje se po samih organih nemške vlade s tem, da se mu odreče pravica do maternega jezika.

Te in enake pritožbe imamo glede jezikove ravnopravnosti. Koliko imamo pa še drugih želj! Nikdar ne bomo iz oči spustili zedinjene Slovenije, kajti razkosani, kakor smo zdaj, si ne moremo nikdar na noge pomagati. Če se hoče nek federalizem ali vsaj kaka avtonomistična sistema upeljati, ne bodo mogli te samouprave ali avtonomije dati tako majhnim deželam, kakor so Predarelsko, Solnograško, Goriško, Trst ali Istra. Zato se že zdaj govori, da se bodo naredile deželne skupine („Ländergruppen“) in tem skupinam se bo dala potem tista avtonomija, ki jo žele Čehi, Moravci zá se. Teško je, da bi se nam dala zedinjena Slovenija, pa mogoče je, da se naredi taka skupina, v katero bodo sprejeti vsi Slovenci. Dale bi se namreč napraviti te le skupine: I. češka skupina, obsegajoča Češko, Moravsko in Šlezijo; II. poljska skupina, obsegajoča Galicijo in Bukovino; III. osrednja skupina, obsegajoča doleno in gorenjo Avstrijo; IV. tirolska skupina, obsegajoča Ti-

Jugoslavenski „Imenik bilja“,

sastavio dr. Bogoslav Šulek,

troškom jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. V Zagrebu, 1879. vel. 8°. XXIII, 564 strani.

Častno mesto med starejšimi hrvatskimi pisatelji iz Gaj-eve dobe zavzima dr. Bogoslav Šulek. Posebno se on bavi s prirodznanskimi vedami, vzlasti z rastlinstvom. Že mnogo lepih knjig*) je Šulek na dan spravil, tako na pr. sestavek: „Zašto Slavjani poštuju lipu“, kterega je v lanskem „Letopisu Matice“ poslovenil J. Charpentier. Leta 1856 je napisal „Biljarstvo“ za niže gimnazije“ I. del in II. del I. 1859. — V 39. knjigi „Rad jugoslav. akadem.“ je priobčil članek jako zanimivi: „Pogled iz biljarstva v praviek Slavensh a na pose Hrvatah.“ — Plod njegovega tridesetletnega truda in zbiranja pa je gor imenovana ravno za binkoštno praznike dotiskana knjiga: „Jugoslavenski imenik bilja“. Res znamenita knjiga, prva take vrste, s katero je Šulek pro-

slavil naš narod. S to knjigo se Jugoslavlani lahko ponašamo, kajti v malokterem jeziku se nahaja toliko bogastvo različnih imen za rastline. Zadnji čas je, da zbiramo narodne imena za rastline, kakor tudi za druge narodne stvari, pravljice, pesmi, šege in navade, ki se po sedanjih šolah vedno bolj zgublajo. Originalnost ljudska, ki se ravno v takih stvareh najbolj očituje, se po današnjih učilnicah narejenih po enem kopitu vdušuje, in ako so v drugem obziru jako koristne, vendar šole originalnost vničujejo. Gredé na goro Slavnik dobim pastirje, mlade fantince, ki so tam pasli, ter jih prašam po imenih cvetic, a malo katero so mi znali povedati; ko pa pridem do neke stare ženice, ki je bila čredniku za „poganjača“, mi na moje vprašanje, kakor bi jih iz rokava vsipala, lepih narodnih imen pové. V okolici štirih ur sem najšel za edino travo, kateri latinci pravijo: stipa pennata, (nemški Federgras) te imena: „bala, balka, bálovina, balávnica, balótovna, čebukálica, zajka, matóna, laski, stara baba.“ Resničen je pregovor: „vsaka vas ima svoj glas!“ Kakor za to travo, tako bi se gotovo našlo še marsiktero imé, ki nij še v nobeni knjigi zapisano. „Žetve je mnogo, ali delavcev je malo“ (Mat. 9, 37.). — Za slovenska imena je rabil pisatelj mnoge zbirke in izvirnike, a neke, ki se mi zdé še bogatejši, niti ne spominja, ker jih ne pozna. Imena slovečih prirodoslovcev: Freyer, Erjavac, Tušek itd. so nam porok, da kar je v „Imeniku“ slovenskih imén, so iz čistih virov, ali da bi se bil g. pisatelj obrnil naravnost na g. Erjavca, ki ima še bogatejšo zbirko pripravljeno za Matico, bi gotovo več zvedil, kakor le iz spisa Erjavčevega: „Iz potne torbice“ v Letopisu Matice 1875. Najznameniteji narodni prirodoslovec na Kranjskem je g. Šimon Robič na Šenčurški gori, a tega g. Šulek ne pozna, dasiravno bi menda pri njem največ narodnih imen rastlin in drugih prirodin dobil. Izvrstni botanik je bil tudi pokojni župnik V. Plemelj, ki je gotovo tudi kaj rokopisa zapustil. Za Štajarsko bi bila v tej zadevi izvrstna sporočevalca župnika: Davorin Trstenjak, in Fr. Toplak. Saj o poslednjem pravi Raičev Božidar v spisu „Oroslav Caf“ (Letopis Matice 1878 III. d. st. 74): „Fr. Toplak, župnik pri sv. Lenartu pri Veliki nedelji . . . hrani mnogo narodnega blaga: nazivlje rastlin, rudain, drevja, besede živeče med narodom a ne zapi-

*) Spisi Šulekovi (okolj 30) so naštetii v knjigi: „Ljetopis Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti“ I. svezka. (1867—1877) stran 128.

rolsko, Predarelsko in Solnograško; V. južna skupina, obsegajoča Štajarsko, Koroško, Kranjsko, Goriško, Trst, Istro in Dalmacijo.

Taka južna skupina bi nam ugajala, ker imamo Slovenci z Dalmatinci večino, akoravno bi bili združeni z Nemci na Koroškem in Štajerskem in s primorskimi Lahi. Ako in ker tedaj ni še upanja, doseči zedinjeno Slovenijo, morali bomo zadovoljni biti s tako skupino, ako jo le dobimo zamoremo.

Najbolje se ve da bi bilo, ko bi se cela Slovenija zedinila s Hrvaško, Dalmacijo in Bosno v veliko Ilirijo, potem bi bilo vsega nemškutarenja kar na enkrat konec.

Grki in slovanski element na iztoku.

Grki, najjužnejši narod na balkanskem polostrovju, si mnogo mnogo domišljujejo, da vse druge osobito slovanske znanosti daleč presegajo. Ponosni so na to, da so potomci nekdanjih slavnihih starih Grkov, kateri so si zavoljo svoje izobraženosti, hrabrosti in državnega talenta, če tudi niso bili tako mnogoštevilni kakor Rimljani — slavno ime v zgodovini pridobili. Pa sedanji Grki ne spoznajo, da v njih ni nič drugega, kakor ime in jezik, kateri je že mnogo spremenjen in nima tistih prednosti in izobraženosti nego starogrščina. Zgodovinarji so dokazali, da v teh Grkih je jako malo prave grške krvi, temveč so že z Slavjani in drugimi narodnostmi jako mešano pleme. Ti Grki tudi nimajo hrabrosti svojih nekdanjih prededov, ki so razbili mogočne perzijske vojske pri Maratonu in Salamini. Današnji Grki si pa nasproti predlanskim, ko so se druge balkanske države in Rusija slavno bojevale zoper azijskega vruga, niso upali začeti vojne, temuč so te skrivno in hinavsko prežali, kako bi zamogli pridobiti kak košček turške zemlje.

Ta grški rod si domišlja, da je poklican ustanoviti zopet nekdanje mogočno bizantinsko cesarstvo na razvalinah turške države. Videvši pa živahnost balkanskih Slovanov, kateri jih tudi že v oliko presegajo, so se začeli bati, da bi ravno slovenska plemena zamogla skaziti jim velike črteže, in ne vклонiti svojih glav v grški jarem.

sane, narodne pregovore itd. ima nabranih kakih 14 vezkov.“ Se vé, da en sam ne more vsega znati, torej tudi g. dr. Šulek, dasiravno si je kolikor je le mogel, prizadel, da bi svojo najnovejšo knjigo z množino hrvatsko-srbskih in slovenskih imen rastlin napolnil, vendar popolnoma dovršil je ni. Vsakakor bode moral odslej vsak rastlinoslovec ali botanik jugoslovanski Šulekovo knjigo rabiti. „Imenik bilja“ utegne po besedah pisatelja koristiti in dobro priti.:

1. Biljarom t. j. rastlinarjem (botanikom). Težavno je bilo doslej najti pravo narodno ime rastlinam, in prvi delavci na tem polji so bili velikokrat v zadregi, ter so sami skovali imena, ako niso za narodno ime vedili. Iz sinonimov v Šulekovem „Imeniku“ pa bode lahko dobili primerno ime.

2. Domačim lekarničarjem in tudi zdravnikom bode menda ta knjiga po godi, kajti bodo lahko si pomagali, kadar pridejo v dotiko s prostim ljudstvom, da po domače povedó, kako travo ima rabiti za lek.

3. Gospodarjem in gozdarjem bode knjiga ustrezala, ker v njej se nahajajo različna imena za pitno in gojzno drevje. Samo za jabelka je v „Imeniku“ do 300 imen (plemén) in za vinsko trto do 800.

Kakor naši severni sosedje Nemci, spoznavši, da na živahnem slovanskem elementu se utegne razbiti vse njih prizadevanje, razširiti gospodstvo nemškega elementa na iztok in jug, skušajo ponemčiti vse jim protijoče slovanske rodove; ravno tako Grki skušajo pogrčiti slovanski element na balkanskem polotoku. Nas skušajo učiti, da naši nemškutarji in Nemci niso izbirčni v sredstvih boja proti nam, ravno tako se Grki ne strašijo nobenih še tako nepoštenih in hinavskih sredstev raznaroditi balkanske Slovane. Ko je bilo še turško carstvo bolj v moči, so se prilizovali turškemu praviteljstvu in črnili Slovane kot izdajnike, puntarje, in s tem dosegli popolno podrejenje bolgarskih pravoslavnihih grški cerkvi. Po njih ščuvanju so bili vsi Bolgari odstranjeni od cerkvenih služeb od turške vlade in nadomeščeni z grškimi. Grška fanatična duhovščina je z velikim veseljem šla na delo s požiganjem bolgarskih knjig itd. Na njih hujskanje je Turčija začela preganjati Bolgare, in tako je prišlo do tega, da je mnogo Bolgarov zatajilo svojo narodnost in si prisvojilo znanje grškega jezika in se nazvalo Grkom. Zato je zdaj po vseh bolgarskih mestih mnogo Grkov, nekaj pa zato, ker so se mnogi iz južnih turških provincij z grškim prebivalstvom preselili v severna bolgarska mesta. Sploh je Grkom nek podobni „Drang nach Norden“ lasten, kakor Nemcem „Drang nach Osten.“

Ko se je narodna zavest med Bolgari jela razvijati, se je med njimi in Grki začel boj za narodnost tako, kakor pri nas. Grke je podpirala turška vlada, ktera je želela slovanske rodove popolnoma zatreti, ker so se jej, imajoč mogočnega zaveznika Rusa, jako nevarni zdeli. Ta grška agitacija je postala posebno silna s tega časa, kar so si Grki ustanovili svoje kraljestvo s samostojnim neodvisnim vladarjem. Sovraštvo do Slovanov in njihove prazne domišljije so znali diplomati zapadnih držav dobro porabiti. Odsvetovali so Grkom, naj ne začno vojske s Turčijo, in jim obetal pri sklepanji miru svoj del, češ, da če vojno začno in Turčija razpade, se moč balkanskih Slovanov z rusko pomočjo preveč vtrdi in to bi grozilo grškim težnjam. Tako je orientalna vojska se brez Grkov končala; velike

4. Jezikoslovci bodo marsiktero drobtinico našli za svoje raziskovanje in primerjanje. Mnoga imena gotovo niso še nikjer bile tiskana do sedaj, in tudi različne razvijanja besed, kakor si jih je ljudstvo tu pa tam po svojej govorici prikrojilo, so podučivne.

5. Naposled bode vsak pravi iskreni rodoljub, vzlasti pisatelj slovenski rad segel po tej knjigi. G. Šulek vpleta mične narodne pesmice pri raznih imenih bolj znanihih cvetlic ali drevja. Tako n. pr. pri imenu: Ljubica, rus. ljubža, ljubka, viola, viola ogoreta itd.

Ljubica je sama rekla,
da je prvi cviet s proljeća;
ako i jest kriva vrata,
ama lijep miris *) dava.
Kad bi znale djevojčice,
što je miris od ljubice,
sve bi cveće potrgale,
ljubicu bi poljevale. (Nar. pj. Vuk.)

Na Slovenskem (Kranjskem) pa pravijo od majeróna nekako podobno pesmico:

Ta dišeč majeron
Pa je vreden sto kron,
Če je frišen al suh,
Ima vedno lep duh.

*) Lepi duh.

države so jim v Brlinu nekaj turškega zemljišča pripoznale, a ne natančno določile.

Iz tega se je rodil turško-grški prepir za stran prave meje. Turčija bi rada manj ko mogoče odstopila, a Grška več ko mogoče pridobila. Posebno zastran Janine v Epiru se ne morejo sporazumeti. Janina je zeló važna v stratežičnem obziru, sicer je za Turčijo močna brambena trdnjava, a za Grško bi bila pravi vpor za daljne vojne operacije na sever. Dokler Grška nima Janine, Turčiji in Slovanstvu ni nevarna, če pa enkrat ta kraj pridobi, postane nevarna Turški kakor Slovanom, v teh krajih prebivajočim. Države, ktere v orientalni politiki vodi le sovraštvo do Slovanstva, kakor Francija, skušajo s svojim vplivom Grkom priboriti ta kraj, Italija se pa boji, da bi helenizem v teh krajih ne zatrl Albancev, Italijanom sorodnih, in zato italijanska diplomacija ni prijazna grškim željam. Angleška politika je pa povsod realna, nje ne vodijo nikake ideje, ne prijaznost, ne sovraštvo do narodov, temuč le kramarski interesi. Znatno povečanje grške države na račun Turčije bi okrepilo grško trgovstvo v škodo Angležem, ki so do zdaj vedel sami tu brez zaprek trgovali; zato se pa tudi Angleži protivijo prevelikemu povekšanju grške države. Tudi ko bi se turško carstvo v korist Grkom zdadno prikrajšalo, bi to pomanjšalo varnost angleških kapitalov posojenih Turčiji. Rusija je pa dozdej bila še vedno dosti prijazna grškim tirjatvam, da bi se jej ne moglo očitati, da preveč podpira Slovane in zatira Grke, zraven pa Rusija, kot pravoslavna, mora že iz verskih obzirov podpirati Grke, če že hoče veljati za pokroviteljico pravoslavja. Da bi pa dovolila tako razširjenje grških mej, kakoršno bi škodovalo Slovanstvu, ne verjamemo. Kak bo konec grško-turških prepirov, bo odločila bodočnost.

Gotovo je pa, da boj med helenizmom in slovanstvom še ne bo kmalo končan, posebno ker poslednji kolikor toliko morejo računati na simpatije in pomoč zapadne Evrope. Zato je tudi potreba, da se balkanski Slovani pripravijo za ta boj. Ker še razne druge nezgode grozé balkanskim Slovanom, svetuje neki ruski list, da se sedanje male slovanske države zvežejo v tesnejšo zvezo ali ligo pod ruskim pokroviteljstvom, potem bi jim tudi bilo lažje osvoboditi še v turški sužnosti ostale balkanske Slovane. Ni dvombe, da bodo balkanski Slovani storili po svetu ruskih prijateljev. Samo, da je po našem mnenji čas sedajni neugoden, ker bi na vsake oficijalne izjave medsebojne zveze teh držav na enkrat zakričala vsa sedanja po psevdoliberalnih načelih spridena Evropa. Zato je umno, da se zveza bolj polagoma ustanovlja, tako, da medsebojno prijateljstvo bo koj le bolj v duševnih t. j. literarnih zadevah in prijateljskih bolj privatnih razmerah državnikov ustanovljena in popolna zveza ob bolj ugodnem času objavljena. Kar mislimo da se tudi godi. P.

Politični pregled. Avstrijske dežele.

V Ljubljani 30. julija.

Kako obupnih sredstev se nemško-liberalno-judovska stranka že poslužuje, da bi si pridobila večino v državnem zboru, kaže nam članek v dunajskem „Tagblattu“ od torka. Tam se nekako sramožljivo nasvetuje, naj bi se ustavoverna stranka zvezala s Poljaki, in če ne gre drugače, tudi z velikimi žrtvami, češ, bolje je, Poljakom vse dovoliti, drugim pa nič, nego zgubiti tako Poljake, kakor Čehe

in Slovence. Ker pa pisatelj vendar sam nima dosti upanja, da bi hoteli Poljaki za trideset srebernikov svoje slovanske brate in svoje somišljenike izdati, zato se z veliko zvižajo obrne do popoljačenega juda Hausnerja, kterega vabi, naj prestopi s svojimi „mladopoljskimi“ tovarši v nemško-liberalni tabor, in mu grozi, da če tega ne stori, se bodo ustavoverci pobotali s starim poljskim klubom, in bodo Hausnerja na cedilo pustili. — To pa ne bo šlo, ker Hausner mora sam sprevideti, da kakor brž to stori, neha biti Poljak in zgubi zaupanje svojega naroda. Iz tega pisanja pa je razvidno, koliko se ti ljudje prizadevajo, da bi v našo stranko razpor zasejali, in ne bodo se vstrašili nobene laži in zvižaje, da bi ta namen dosegli. „Tagblatt“ je tako prebrisan, da Poljakom celó besede v usta poklada, s katerimi naj svoje izdajstvo opravičujejo!

V **Ljubljani** smo imeli shod antropologov, v **Solnogradu** pa so se zbrali zastopniki železnic. Kaj so ukrenili pametnega, bomo še le zvedeli, če so sploh kaj sklenili.

Vnanje države.

Rumunci si še vedno glave belijo, kako bi ustregli berlinskemu kongresu, da bi sami sebe ne oškodovali. Po vsi Evropi se čuje lajanje judovskih časnikarjev, da bi se kakemu judu v Rumuniji kak las ne skrivil. Tudi angleški minister Salisbury se je potegnil za jude. Rumunci pa si mislijo: „Če imajo judje toliko prijateljev, kako je to, da se za nas kristjane nihče ne potegne!“

Nemčija. 25. t. m. je v Paderbornu pokopan bil 16. t. m. umrli blagi spričevalec Kristusov škof dr. Konrad Martin. Rojen l. 1812, mašnik posvečen 1836 v Kolinu nad Reno, škof l. 1856. Učenik veroznanstva v Bonu je spisal slavečo veroznansko knjigo, ktera je do zadnjih let tudi pri nas služila za naučno v viših gimnazijah in je preložena v češki, poljski, madjarski, francoski itd. jezik. Spisal je mnogo drugih izvrstnih knjig, in še iz pregnanstva jih je pošiljal v zlasti svojim vernikom, za ktere je vedno skrbel, in umrši na tujem počival bode vsaj med svojo čedo v Paderbornu.

Na **Nemškem** se narodno-liberalna stranka vedno bolj drobi, in Bizmark ima za svoj gospodarski program že veliko večino prebivalstva za seboj. Vendar tudi on ne bo v vseh svojih novotarijah srečnega uspeha videl. Najbolj nesrečna se nam zdi njegova ideja, pobirati colnino od robe, ki se samo skozi Nemčijo prevaža; kajti s tem bo on velik del kupčije od Nemčije odvrnil. Avstrija hoče zidati predarelsko železnico, da bo s Švico in Francosko neposredno zvezana, in da ne bo potrebovala nemških železnic. Rusija pa, ki je svoje pridelke v veliki meri vozila skoz Danzig, Königsberg in Lübeck, hoče zdaj popraviti svoje lastne luke in zvezati jih z deželo po novih železnih črtah, ter tako na strani pustiti Königsberg in Danzig, Ljubeka (Lübecka) pa se hočejo ruske ladije popolnoma izogibati. Ravno tako mislijo Švedi in Danci nagajati in braniti se Bizmarkovim colnim napadom. Kaj bo Avstrija storila zavoljo colnine na žito in vino, to bomo še le videli, kedar novi državni zbor vkup stopi. Čeravno je Bizmark rekel, da Nemčija zadosti žita pridelava za svoje potrebe, vendar vsi tega ne verjamejo, in pravijo, da zadostuje ena sama slaba letina, pa bo nastala v Nemčiji lakota.

Elsass-Lorencem so dali Prusi nekoliko avtonomije, in nastavili generala Manteuffelna za cesarskega namestnika. Če so že v Nemčiji prisiljeni, nekterim deželam dati ne-

koliko samouprave, potem je pač čudno, zakaj se v Avstriji toliko branijo federalizma, kjer je toliko bolj potreben pri tolikih različnih narodih!

Na **Angleškem** se pripravljajo že za nove volitve v parlament, in je te dni liberallec Hartington hudo napadal sedajno vlado. Očital jej je med drugim simpatije za gnjilo Turčijo ter konstatiral, da Turčija do zdaj še ni uvedla nobene tistih reform, na ktere se je zavezala pri berlinskem kongresu, in da kristjanom še vedno ne dá ravnopravnosti. — Čudno je vsakako, da se morajo Srbi, Rumunci in celó Rusi strogo držati berlinske pogodbe, samo Turki jo smejo svobodno prezirati.

Francija. V nedeljo 20. t. m. so legitimisti francoski imeli gostovanje, pri katerem je markiz Foresta v imenu kralja Henrika V. spregovoril, da si le-tá ne želi bivati dalje zunaj Francije, ampak da hoče prebivati v Franciji. Iz tega more se soditi, da se grof Chambord vrne res na Francosko. Legitimisti vstopajo sedaj krepkejše na noge, nego kedaj in zdi se, da imajo mnogo upanja. Zato tem bolj gine upanje bonapartistom. Vdova Napoleona III. je v poslednjem svojem razgovoru s Rouherjem izrekla, da se ne bo več brigala o zadevah stranke cesarske in dajenja s penazi podpirati časopise bonapartiške. Tako se hoče tudi Rouher umakniti v pokoj in ne več ni podpirati ni opovirati princa Jeronima Napoleona.

Izvirni dopisi.

Izza Svete gore, 26. julija. Tisti, ki so zadnji čas o Slovenstvu na Goriškem neugodno sodili, so se dne 24. t. m. lahko prepričali, da njih misli so res njih osebne misli. Narod na Goriškem je že toliko izobražen in vzbujen, da ga osobni prepričani nekterih mož ne morejo več spraviti ob dobro ime.

Dne 24. t. m. imela je „Sloga“ izreden občeni zbor. Društvenikov je prišlo blizo 30. Po zadnji volitvi odbora sem vam omenil o nenavadni prikazni, da društvo s sedežem v Gorici je dobilo v odbor izmed mestnih društvenikov edino g. predsednika, še tajnik ni stanoval v mestu. Ta značaj odbora je gotovo več ali manj oviral njegovo delovanje in je posredno vsaj nekoliko zakrivil zadnjo razburjenost. K občnemu zboru 24. t. m. sta prišla le dva stara odbornika, drugi so se menda tudi vsi odpravili zaradi opazke pri volitvi državnega poslanca. Gospodar hraber vojak mora biti vztrajen; ako tudi páde in si na komolcu prebije obleko, ne gré se kujat. Pred volitvijo novega odbora je nekemu dopadlo predlagati razpust društva; a na splošni klic, naj se vrši dnevni red, gospod prvosednik ni imel ozira na oni predlog.

Volitev novega odbora se je vršila nenadno in zložno. Zborovalci so hoteli imenovati nove odbornike z usklikom, le na besedo g. prvosednika so volili pismo. Predsednik je postal g. dr. Tonkli, v odbor pa so bili izvoljeni iz Gorice: gg. dr. Roje in Ant. Ferfila, trgovec; iz bližnje okolice gg. duhovniki Mašera, Čerin in Godnič; iz družih krajev pa gg. posestniki Ličen Jan., Šuc Ant., Hmeljak in Kovačič Ign., veleposestnik in deželni poslanec. Po volitvi je g. dr. Tonkli obetal za prospeh društva trud in delo, pričujočim pa naročal odboru biti podpora in zložno delati za razširjevanje in razcvet društva.

Konečno je govoril g. V. Dolenc. Nasvetoval je kot poslanec tržaških rodoljubov, naj se novemu odboru naroči, da v porazumu s

tržaškim društvom „Edinost“ povabi na prihodnji četrtek vse merodajne narodnjake v Gorico na pogovor zaradi ožje zveze in zložnega delovanja vseh primorskih Slovanov. Po opazki gg. Godniča in dr. Tonklija, da je za tako delo do četrtega premalo časa, se je navsvet g. Dolenca radostno sprejel, izvzemši določbo časa.

Ako bo duh, ki je ta dan vel po dvoranf goriške čitalnice, navdihoval novi odbor „Sloge“ in sploh vse društvo, sme se mu napovedovati častna prihodnost.

Kje pa je ostala „Soča“? Do zdaj jej je bila „Sloga“ bran in obrežje. „Soča“ je bila organ društva, pravila „Sloge“ in njeni odbor oziroma predsednik je bil vodilo vredniku „Soče“. Lastniki „Soče“, spoznavši iz dosedanjih dogodbe, da spremembe osob v odboru neprijetno upljivajo na list, so se namenili listu dati samostojno podlago. No, upati je, da ta sprememba ne bo ovirala, ampak pospeševala zložnost vseh primorskih Slovanov.

Nadejati se je, da „Sloga“ in „Edinost“ stopita v vzajemno bratovsko zvezo in „Soča“ bo mogla postati njuni oklep in njuna krona.

Domače novice.

V Ljubljani, 31. julija.

(Vabilo na veselico pod milim nebom na vrtu čitalniške restavracije), ktero o lepem vremenu prihodnjo nedeljo 3. dne avgusta napravi čitalniško društvo s sledečim programom: 1) Havlasa. — „Padajte bračo“, zbor. 2) Nedved. — „Zvezdi“, zbor s bariton-samospevom. 3) Heidrich. — „O tihi noči“, četverspev (nov). 4) Zajic. „Lovačka“, zbor (nov). 5) Vogel. — „Cigani“, zbor s tenor-samospevom, kterega poje gosp. Meden. 6) Eisenhut. — „Bura“, zbor s bariton-samospevom. 7) Eisenhut. — „V naravi“, šaljivi zbor. 8) Mašek. — „Bleško jezero“, zbor. 9) Zajic. — „Davoria“, zbor (nov). — Med petjem godba. Začetek veselici 7^{1/2} uri zvečer. Vstopnina za ude čitalnice 20 kr., za neude 40 kr.

Odbor čitalničin.

(Iz seje deželnega odbora kranjskega 25. julija) imamo poročati sledeče: Deželni inženir gosp. Wičel dobil je nalog, da ogleda naprave zoper povodnje Unca v planinski dolini, in da preišče, kaj je treba popraviti in kaj še storiti. — Za napravo tehničnih stavb za brambo savskega bregú pri Gorenji Savi nad Bésnico se je deželni odbor obrnil na deželno vlado. — Vodja deželne vino- in sadjerejske šola na Slapu gosp. Rih. Dolenc bode po 15. avgustu t. m. šel na Dolensko, kjer bode — po dogovoru s kranjsko kmetijsko družbo, ktera je za to potovanje si od ministerstva izprosila državne podpore — po več krajih podučeval o pridelovanji vina in sadja. — Sklenilo se je, da se oni najdenci kranjskih mater, kteri so od leta 1877. v dunajski najdenišnici, oziroma iz dunajske najdenišnice na rejo oddani, vzamejo na Kranjsko v rejo. — Deželni odbor je pritrdil, da se pomočnemu učitelju v Cerkljah določi 360 gld. remuneracije na leto, in za šolo v Velikem Gabru dá 100 gld. subvencije iz normalnošolskega zaklada za notranje opravke. „Nov.“

(V občnem zboru) „narodne tiskarne“, ki je bil 27. dne t. m., so bili v upravni odbor voljeni gospodje: dr. Ahačič, dr. Drč, dr. Dominkuš, Fr. Hren, Fr. Kolman, M. Kreč, J. Kušar, dr. Mošé, dr. Munda, V. Pfeifer, dr. Papež, Ferd. Souvan, J. Střelba, K. Tekavčič in dr. Zarnik.

(Zbor starinoslovcov) v Ljubljani je bil končan v torek, ko si je družba ogledala še kraj na mahu, kjer se kopljejo stavbe na koléh. Dežman je mislil s tem shodom dati si nekako zadostenje za grozni svoj propad o zadnjih volitvah, zato je bil celó tako zmešan, da je zboru dal pač predsednika, a ne podpredsednika, ker tudi zadnji je po navadnem redu zborovanja pri vsakem zboru potreben. Vendar se je Dežman zmotil, zbor ni napravil nobene hrupa, Ljubljanci se tudi niso veliko brigali zanj. Obravnave same so bile le nekoliko zanimive, več reči pa čisto napačnih, ker zbrani gospodje so premalo Slovani, da bi bili mogli o najdbah, posebno pa o imenih naših krajev pravo vedeti. Ko dobimo vse govore v roko, bomo še nekoliko spregovorili o tem shodu.

(Zavoljo ponarejanja desetakov) prideta v pondeljek pred porotno sodnijo litograf Jeršan in stavec Kolenc, o katerih smo svoje dni poročali, da ju je ljubljanska policija prijela.

(Na Vrhniki) je pogorelo 26 posestnikov, cerkev sv. Lenarta in tudi ječa nekoliko. Zavarovani so bili razen 7 posestnikov vsi, in sicer pri peštanski, graški zavarovalnici in „Slaviji“, zadnje zadene največa škoda.

(„Laibacher Liedertafel“ in „Tagblatt“.) Oddelek filharmoničnega društva se je osnoval pod imenom „mednarodno pevsko društvo“ ter prvič zapel na kolodvoru o navzočnosti antropologov. Da je pa to društvo razobesilo belo-modro-rudečo zastavo poleg cesarskih, to je hudo spekle „Tagblatt“, ki je predrzen dovolj, da se huđuje nad našimi barvami, kakor bi biku rudečo ruto pokazal. Ali mar „Tagblatt“ ne vé, da so belo-modro-rudeče ob enem tudi barve kranjske dežele? In kako se on predrzne insultirati kranjske barve v kranjski deželi?! Tudi se „Tagblatt“ jezi, zakaj ni bilo nobene nemške zastave, ki bi zastopala drugo narodnost v deželi, namreč nemško narodnost. Kje pa je na Kranjskem tista „druga“ narodnost? Kaj sta mar Dežman in njegov Hans posebna narodnost? Mi poznamo na Kranjskem samo eno, slovensko narodnost, in čas je že, da enkrat protestiramo proti „švindelnu“ s tisto drugo narodnostjo, ki je nikjer ni, pa se vendar v njenem imenu povsodi slovenski jezik zatira. Prevelika je bila mehkost naših deželnih poslancev, ki so pravico nemščine pri nas priznali, ter tako dvojezičnemu uradovanju vrata odprli, iz ktere dvojezičnosti le prerada izvira enojezičnost, namreč nemška, na škodo slovenskemu jeziku.

Razne reči.

— Die orientalische Frage und die Krisis in Europa. Von einem patriotischen Südländer. Triest 1879.

Nedavno je pod tem naslovom na svetlo prišla jako interesantna knjžica, ki razpravlja „turške zadeve in evropsko krizo.“ Izdatelj se imenuje patriótičnega Jugoslavana, in če se ne motimo, je to v naših krogih dobro znan slovenski pisatelj. Že zavoljo tega, ker nam ni znano, da bi se bil do sedaj kak drug naših narodnjakov obširnejšega političnega dela te stroke lotil, je ta knjžica za nas Slovence tem zanimivejša, ker pisatelj odločno na avstrijskem stališču stoji in kaže, da je Avstrija poklicana, pa tudi zmožna težko orijentalno in z njim tudi jugoslovansko vprašanje korenito in popolnem rešiti. — Našim nemškim nasprotnikom, kateri nam tako radi in vedno očitajo, da so Jugoslavani sploh in vsi Slovenci še posebej izdajalci avstrijske ideje in privrženci

Rusije, bo ta knjžica silen trn v peti, kajti zdi se nam, da do sedaj še nikjer ni bilo tako odkritosrčno dokazano, da prihodnost Avstrije le v slovanstvu leži in da njena korist odločno rešenje narodne ideje zahteva. Ker pa Rusija tudi za-se na istem stališču stoji, utegnejo ravno jugoslovanske dežele biti polje prihodnjega boja med Avstrijo in Rusijo, zato je naloga Avstrije, se že sedaj pripravljati na to borbo s severnim velikanom.

To je glavna ideja te patriótične, pod vtiskom srebrne poroke Nj. Veličanstva pisane knjžice.

V navedeni cilj in konec je treba, da Avstrija današnja politiko temeljito premeni, da se posebno današnji nesrečni in nadalje gotovo nemogoči dualizem odpravi, da se vsem deželam habsburške monarhije ne samo potrebna avtonomija, ampak tudi vsem njenim narodom ne samo v mrtvih paragrafih na papirju, ampak v dejanji istinita pravica narodnega razvoja dodeli. Pisatelj dokazuje, da je naloga vlade in novega državnega zbora, misliti na to, kako da bi se vsem narodom o tem enakomerno zadostilo, in kako da bi se vsi narodi po enakomerni udeležbi notranje in vnanje politike do vedno više omike in blagostanja pripravili.

Če tudi avstrijski Slovani rusko vnanjo politiko s toplim sočutjem pozdravljajo, je vendar tudi gotovo to, da zaradi tega nočejo postati Rusi. Njih zahteve ne segajo dalje, ko do tega, da v Avstriji ostanejo to, kar so — Slovani in da se jim narodna ravnopravnost in svobodno gibanje na domači zemlji zagotoví, vsaj imajo Slovani ravno tako, kakor vsi drugi evropski narodi, živo narodno čustvo. Da pa Avstrija premožni upliv Rusije na Slované Turčije paralizira, naj ne drži križem rok — piše pisatelj pričujoče knjžice — ampak naj si prisvoji Bosno in Hercegovino, junaško in brez strahu, kakor se mogočni državci spodobí, in še dalje čez Novi Pazar do Soluna gré.

To so glavna načela gosp. pisatelja in reči moramo, da je ta načela bistroumno in v patriótičnem in narodnem duhu na 4 pólah svoje knjžice razvil. On loči svoje delo v dva razdelka; v prvem razdelku razpravlja glavni dogmatični pojem prave državne politike, v drugem razdelku pa obrača prvi razdelek na praktično polje. Prvi razdelek je glavno delo, katero kaže, da je duhoviti pisatelj čuda veliko knjžig prebiral (on pozná celo francosko, italijansko in nemško politično literaturo) in jako bistroumno in logično celo gradiva vredil. Če tudi se mi ne skladamo po vse z njegovo dogmatiko in izpeljavo dotičnih načel, vendar zagotavljamo, da je zanimiva knjžica vse hvale vredna. „Nov.“

— Tržaški mestni zbor je dovolil prejšnjemu županu Angeliju 4000 gl. pokojnine. „Edinost“ meni, da bi bilo bolje, ako bi se porabil ta denar za šole slovenskih okoličanov, kateri še zdaj nima nobene štirirazredne šole. Pa za take reči mesto nema denarja, pač pa mu ga nikdar ne manjka za strankarske namene.

— Povodenj na Francoskem. Vsled vednega deževja so mnoge reke na Francoskem čez bregove stopile in mnogo škode napravile.

— V Sarajevu se bo osnoval penzionat, kder se bodo podučevali dečki iz Bosne in Hercegovine, v starosti 9—16 let, pa le premožnejši, ker bo letne plače za vsacega dečka 250 gl. zahtevalo se. Tudi otroci častnikov se bodo sprejemali. Veronauk se bo učil katoliški, pravoslavni in mohamedanski (!),

učna jezika bosta hrvaški in nemški (!). Bogati Bošnjaki se vabijo, naj ustanové štipendije za to šolo.

— „Slovinac“, dober slovanski list v Dubrovniku, prinaša v II. teč. br. 14 s podobotudi dobro sestavljeno književno delovanje sedanjega predsednika jugoslovanske akademije, slavnega dr. Franja Račkega.

— Prijatelj obrtnikom. V Varšavi umrli bogati posestnik Konjarski je daroval vse svoje premoženje 175.000 rubljev za povzdigo narodnega izobraževanja. Pred vsem pa je naročil, da naj se ustanovi iz tega denarja obrtniška šola, kar ima izvesti obrtniški odbor. Ta odbor bo zdaj odprl obrtniško šolo s 4 razredi, v kateri se bo 60 učencev brezplačno podučevalo.

— Hud vihar v Trstu je nastal 28. t. m. zvečer. Poškodovanih je bilo 28 ladij in bark in več ljudi je konec vzelo, nekaj jih je vtonilo, ki so se hoteli rešiti, pa so se čolni prekucnili, nekaj so jih barke zmečkale, ko so vkup treščile.

Telegrafične denarne cene 30. julija.

Papirna renta 66.70 — Sreberna renta 68.15 — Zlata renta 78.65 — 1860letno državno posojilo 126.30
Bankine akcije 826 — Kreditne akcije 272.50 — London 115.75 — — Ces. kr. cekini 5.46. — 20-frankov 9.22.

Denarstvene cene 28. julija.

	Denar.	Blago
Državni fondí.		
5% avstrijska papirna renta	66.55	66.70
5% renta v srebru	65.—	68.15
4% renta v zlatu (davka prosta)	78.40	78.55
Srečke (lozi) 1854. l.	115.50	116.—
„ „ 1860. l., celi.	126.25	126.75
„ „ 1860. l., petinke	129.—	129.50
Premijski listi 1864. l.	157.25	157.75
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	99.75	100.50
Kranjske, koroške in primorske po 5%	96.—	—
Ogerske po 5%	87.75	88.—
Hrvaške in slavonske po 5%	87.50	88.—
Sedmograške po 5%	84.75	85.25
Dolnice (akcije).		
Nacionalne banke	826.—	828.—
Unionske banke	87.60	87.90
Kreditne akcije	255.50	256.—
Nižoavstr. eskomptue družbe	795.—	805.—
Anglo-avstr. banke	124.—	124.25
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gl. a. v.	168.25	169.50
Tržaške „ 100 „ k. d.	119.—	120.—
„ „ 50 „ „ „	61.—	63.—
Budenske „ 40 gl. a. v.	34.25	34.75
Salmove „ 40 „ „ „	45.50	46.—
Palffy-jeve „ 40 „ „ „	36.25	—
Clary-jeve „ 40 „ „ „	37.50	38.25
St. Genois „ 40 „ „ „	37.—	37.25
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	32.50	33.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	30.50	31.50
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.48	5.49
Napoleonsd'or	9.21	9.22

Priporočila vredne knjžice.

Zwenger, Nar lepši čednost in nar gerši pregreha mehko vezana 85 kr.

„ Pot v večnost mehko vezana 36 kr.

Schmitt, Anleitung zur Ertheilung der Erstemmunkanten-Unterrichts (br. 1.44).

Dr. Lutze, Lehrbuch der Homöopathie, neueste Auflage (geb. 3.60).

Bolanden, die Reichsfeinde, 2 Bände (br. 4.80). Eine halbe Stunde vor dem heiligsten Sacramente (6).

Päpstliche Ablässe, den Lebenden u. Verstorbenen zuwendbar (20).

Sv. Križev pot za katoliške kristjane (3).

Podpisana bukvarna (nekaj O. Klerrove vdove) ima tudi v zalogi vse od družbe sv. Mohora in Maticе slovenske izdane knjžice in se priporoča za naročila zabavnih časnikov in drugih v snopičih izhajajočih knjžig, ter zamore postreči tudi s podobami razne velikosti po najnižji ceni.

Katoliška bukvarna

pred škofjo št. 6.